

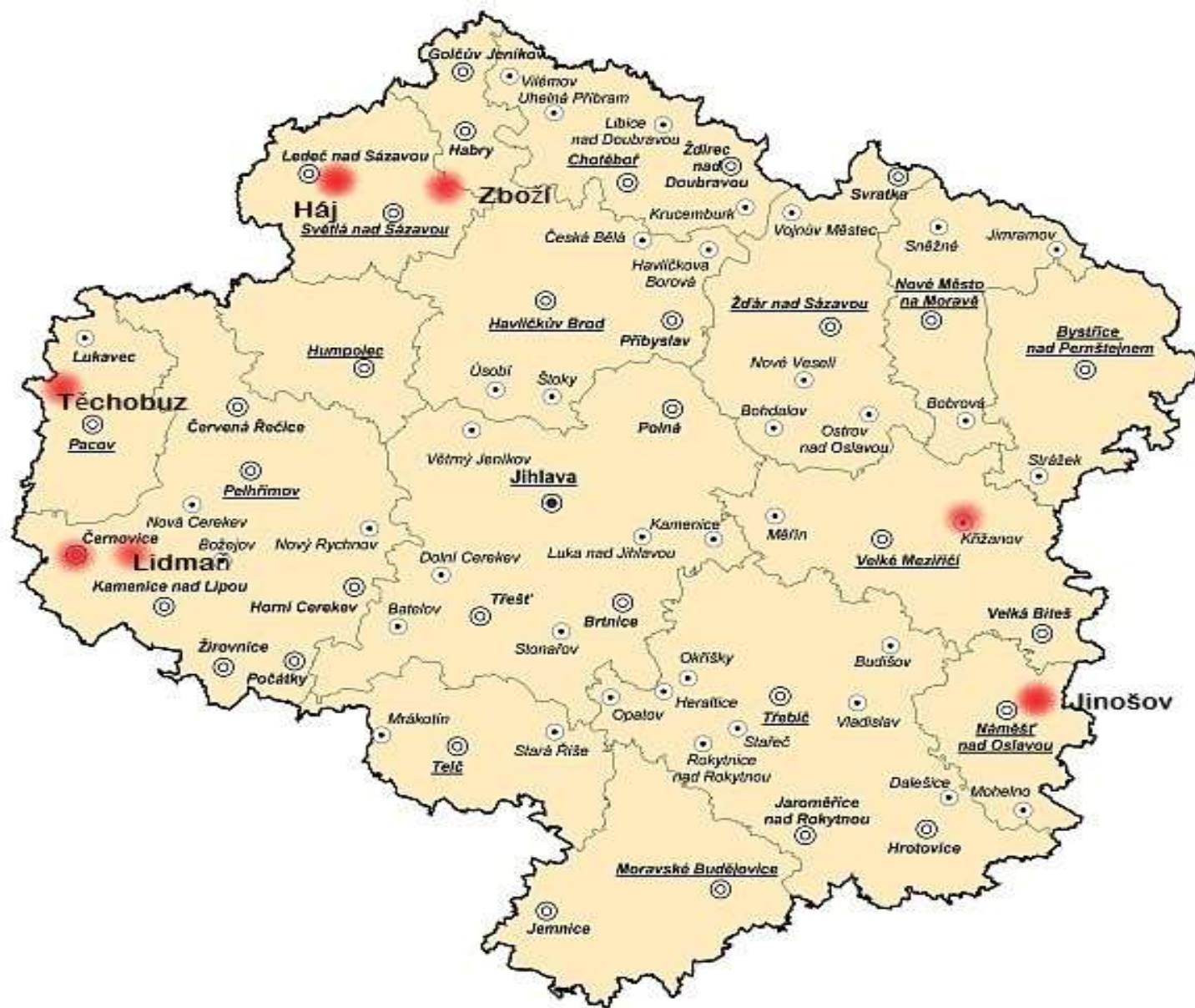
Transformace v Kraji Vysočina

ANEB Z ÚSTAVU...

... AŽ DOMŮ

Jak to bylo před transformací?

Co je to TRANSFORMACE?

Transformace = změna způsobu poskytování sociální služby, tj. lidé s postižením přecházejí z velkých ústavů do bytů či rodinných domů v běžné zástavbě a žijí způsobem života, který je obvyklý pro jejich vrstevníky a to s individuální podporou kvalifikovaného personálu.

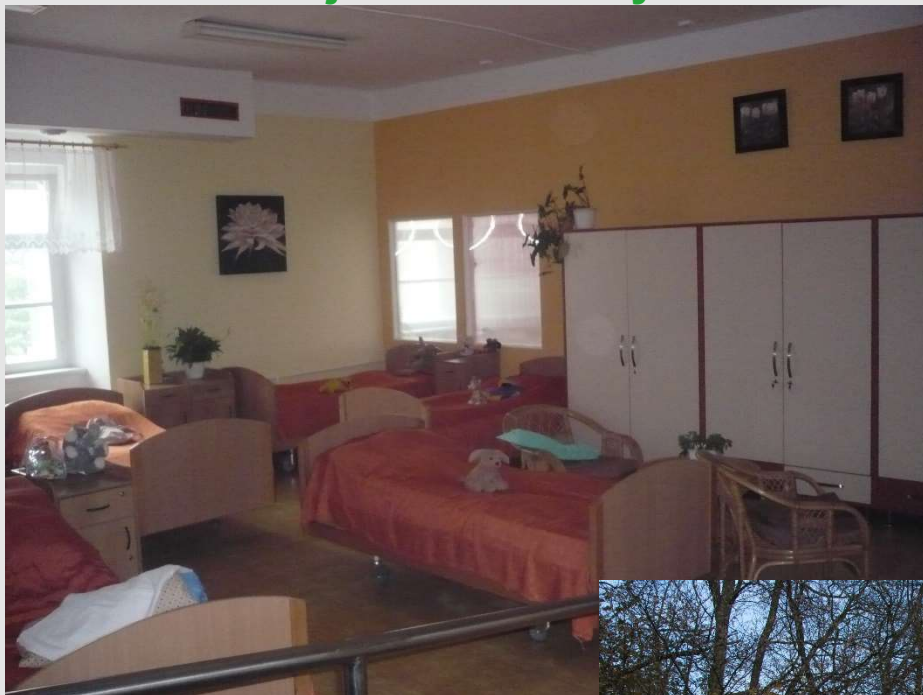
Kde to v Kraji Vysočina všechno začalo?

.....pádem stropu v ústavním zařízení ÚSP Jinošov v roce 2008

Kde to všechno začalo?

.....a jak to v takových ústavních zařízeních vypadalo?

V Kraji Vysočina prošly nebo prochází komplexní transformací od roku 2010 do 2021 tyto organizace:

- **Domov bez zámku Náměšť nad Oslavou** (okres Třebíč: Náměšť n/O, Jaroměřice n/R, Pucov, Okříšky, Velká Bíteš, Hrotovice) – 73 klientů
- **Domov Jeřabina Pelhřimov** (okres Pelhřimov: Pelhřimov, Starý Pelhřimov, Cetoraz, Humpolec, Horní Cerekev, Nový Rychnov, Počátky) – 72 klientů
- **Domov Kamélie Křižanov** (okres Žďár n/S: Bystřice n/P, Velké Meziříčí, Kadolec, Křižanov, Osová Bítýška, Žďár n/S, Nové Město n/M, Měřín; okres Jihlava: Třešť, Jihlava) – 142 klientů
- **Domov Háj** (okres Havlíčkův Brod: Světlá n/S, Ledec n/S, Golčův Jeníkov, Chotěboř, Havlíčkův Brod) – 64 klientů

A částečnou transformací tato organizace:

- **Domov ve Zboží** (okres Jihlava: Jihlava – Pávov) – 6 klientů

Kapacity nově vzniklých služeb poskytovaných v běžné komunitě zmíněných měst a obcí v Kraji Vysočina:

Pobytové služby – **357 lůžek**

- domov pro osoby se zdravotním postižením
- domov se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- odlehčovací služba

Ambulantní služby – **116 klientů** (v jednom okamžiku)

- denní stacionář
- sociálně terapeutická dílna

Terénní služby – **4 klienti** (v jednom okamžiku)

- podpora samostatného bydlení

▪ Transformace 2007 – 2013

Celkem postaveno či opraveno 39 objektů v běžné zástavbě 19 obcí a měst okresu Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou.

Celkové investiční náklady dosáhly 360,5 mil. Kč. Tyto náklady byly z 84% (302 mil. Kč) hrazeny z evropských fondů a státního rozpočtu, a z 16% z rozpočtu Kraje Vysočina (58,5 mil. Kč).

▪ Transformace 2014 – 2020

Celkem postaveno či opraveno 28 objektů v běžné zástavbě 11 obcí a měst okresu Havlíčkův Brod a Jihlava.

Celkové investiční náklady dosáhly 667,9 mil. Kč. Tyto náklady byly z 73% (482,8 mil. Kč) hrazeny z evropských fondů a státního rozpočtu a z cca 27% z rozpočtu Kraje Vysočina (185,1 mil. Kč).

Transformace Domova Kamélie Křižanov

Transformace Domova ve Zboží

Transformace Domova Háj

- Kraj Vysočina má prostřednictvím Regionálního akčního plánu (RAP) rezervovány prostředky z Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu na investice v procesu transformace v částce přesahující **600 mil. Kč.**
- V programovém období 2021+ předpokládáme vybudování komunitních domácností pro cca 135 klientů (z toho 15 dětí) z velkokapacitního ústavního zařízení Domova Černovice – Lidmaň, včetně zajištění nezbytných ambulantních služeb. Současná kapacita ústavních lůžek se službou domov pro osoby se zdravotním postižením je 231 lůžek.
- Cílem je doplnit komunitní služby do lokalit, kde tato služba není zatím poskytována, rozvolnit stávající zařízení a zvýšit kvalitu již poskytovaných služeb.

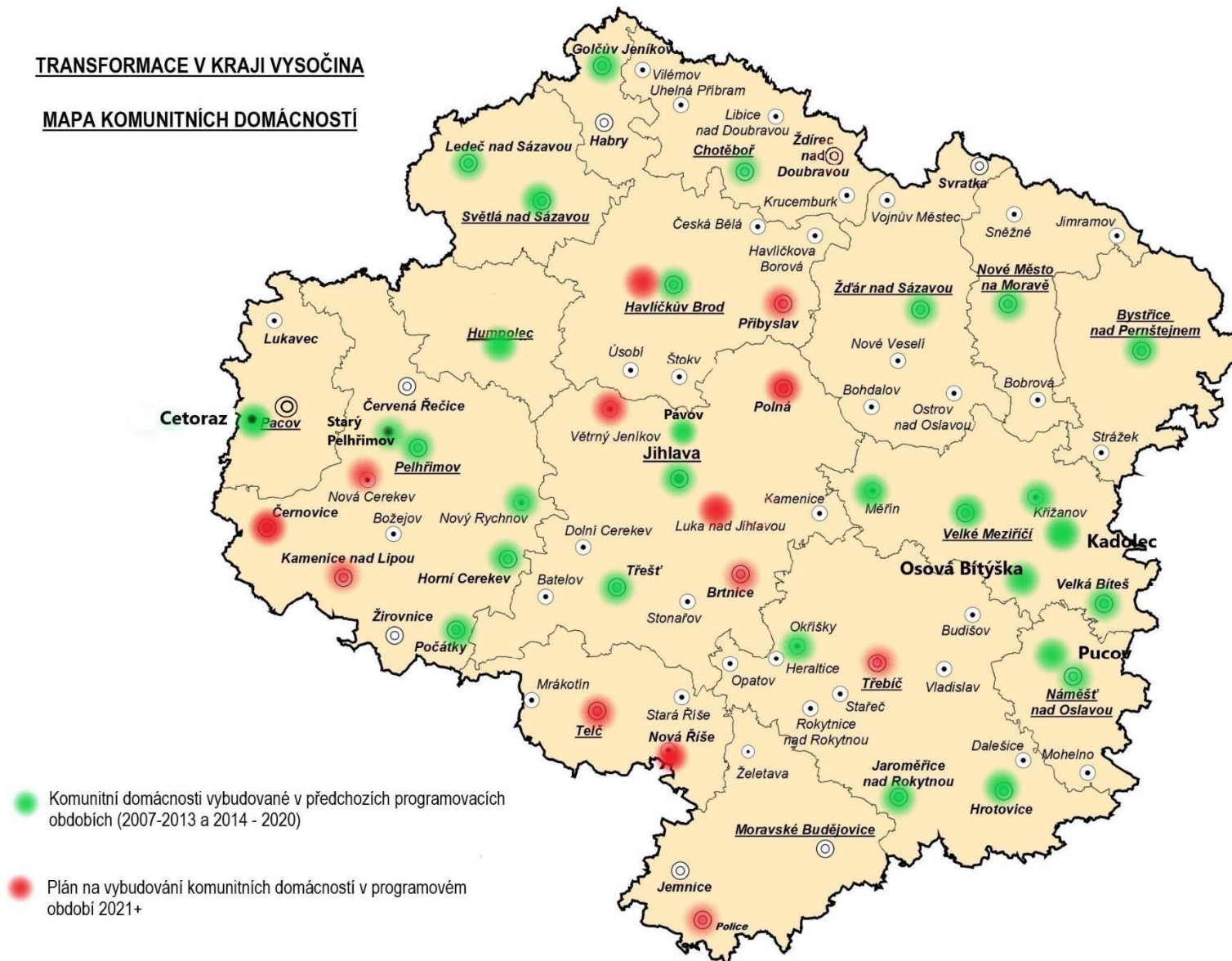
- **Jihlava** – nemovitost na ulici Fibichova, zahájen provoz v červenci 2024, kapacita 5 dětí
- **Telč** – nemovitost ve vlastnictví kraje, stavební práce zahájeny 1. 7. 2025, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2026
- **Polná** - pozemky ve vlastnictví kraje, zpracována PD a vydáno SP, zahájení stavebních prací 8/2025, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2026
- **Kamenice nad Lipou** - nemovitosti ve vlastnictví kraje, zpracována PD a vydáno SP, zahájení stavebních prací 9/2025, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2026
- **Brtnice** – pozemky ve vlastnictví kraje, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací začátkem roku 2026, zahájení provozu odhadem v 1. polovině roku 2027
- **Havlíčkův Brod** – objekt ve vlastnictví kraje, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací začátkem roku 2026, zahájení provozu odhadem v 1. polovině roku 2027

- **Černovice** – uzavřena budoucí kupní smlouva s městem, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací v první polovině roku 2026, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2027
- **Třebíč** - uzavřena budoucí kupní smlouva s městem, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací v první polovině roku 2026, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2027
- **Nová Cerekev** - nemovitosti ve vlastnictví kraje, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací v první polovině roku 2026, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2027
- **Větrný Jeníkov** - pozemky ve vlastnictví kraje, vybrán zpracovatel PD, zahájení stavebních prací v první polovině roku 2026, zahájení provozu odhadem ve 2. polovině roku 2027
- **Luka nad Jihlavou** - pozemky ve vlastnictví kraje, aktuálně probíhá výběr zpracovatele PD
- **Nová Říše** - pozemky ve vlastnictví kraje, aktuálně probíhá výběr zpracovatele PD

Komunitní bydlení v Kraji Vysočina

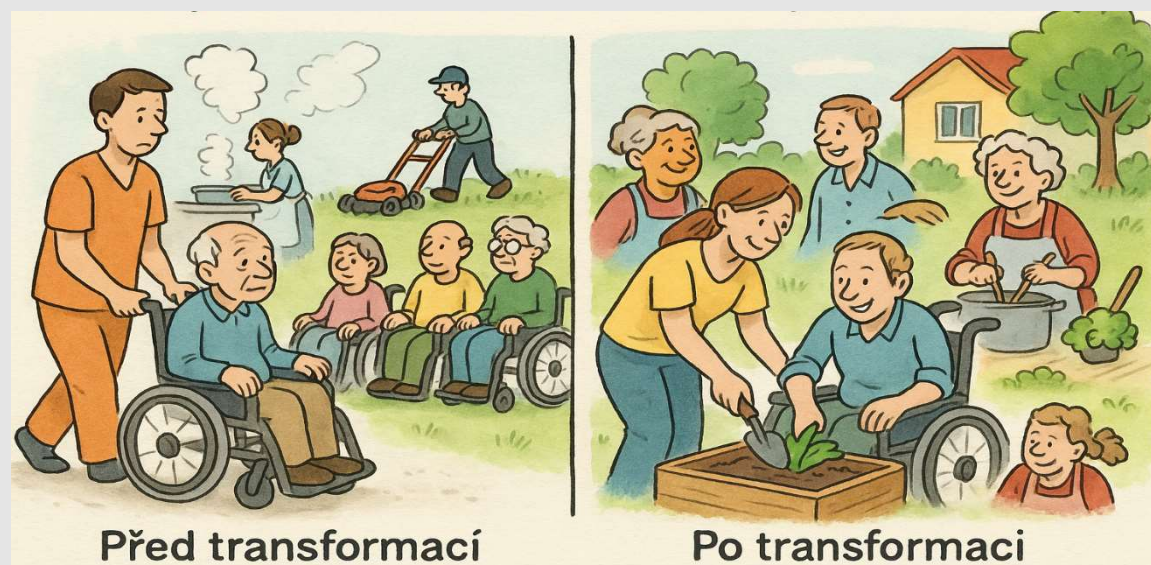
TRANSFORMACE V KRAJI VYSOČINA

MAPA KOMUNITNÍCH DOMÁCNOSTÍ

Mýtus č. 1: Transformace je drahá.

Po transformaci narůstá počet pracovníků organizace. Mění se zejména struktura zaměstnanců. Přibývá pracovníků přímé péče, zanikají pozice pomocných provozů (mizí uklízečky, pradleny, švadleny, kuchařky, údržbáři a zahradníci). Ze zkušeností organizací, které již transformaci v minulosti prošly, bylo zjištěno, že nárůst činil v rozmezí cca 30 - 40 %.

Mýtus č. 2: Jsou to malé ústavy.

Transformace neznamená jen nové bydlení, ale především změna celého způsobu poskytování služby šité na míru klientovi dle jeho individuálních potřeb. Ústavní prvky je třeba neustále reflektovat a předcházet jim.

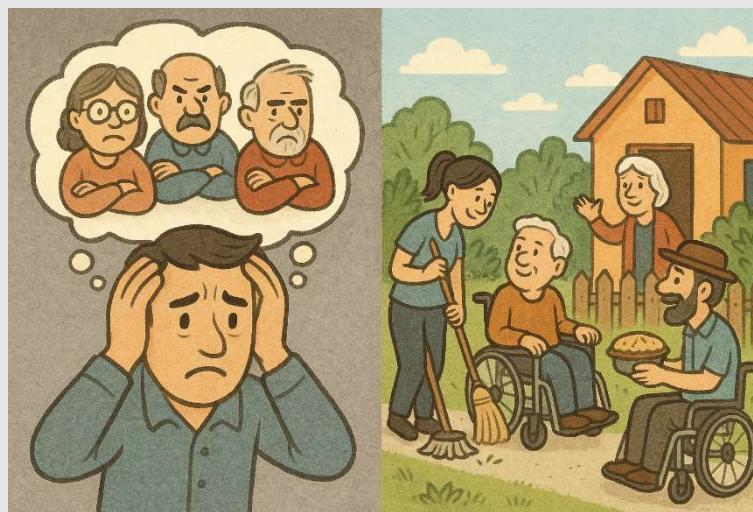
Mýtus č. 3: Transformace není pro lidi s vysokou mírou podpory.

Hojně rozšířený názor: „Tak přestěhujte ty šikovné a ty ležící nechte tak, však ani nevnímají, kde jsou.“ Ze zkušeností organizací, které již prošly transformací se ukázalo, že největší pokroky po přestěhování udělali právě uživatelé s vysokou mírou podpory. Otázkou zůstává ekonomická stránka provozu komunitního bydlení pro osoby s vysokou mírou podpory, nikoliv vhodnost.

Mýtus č. 4: Transformace přináší problémy s komunitou.

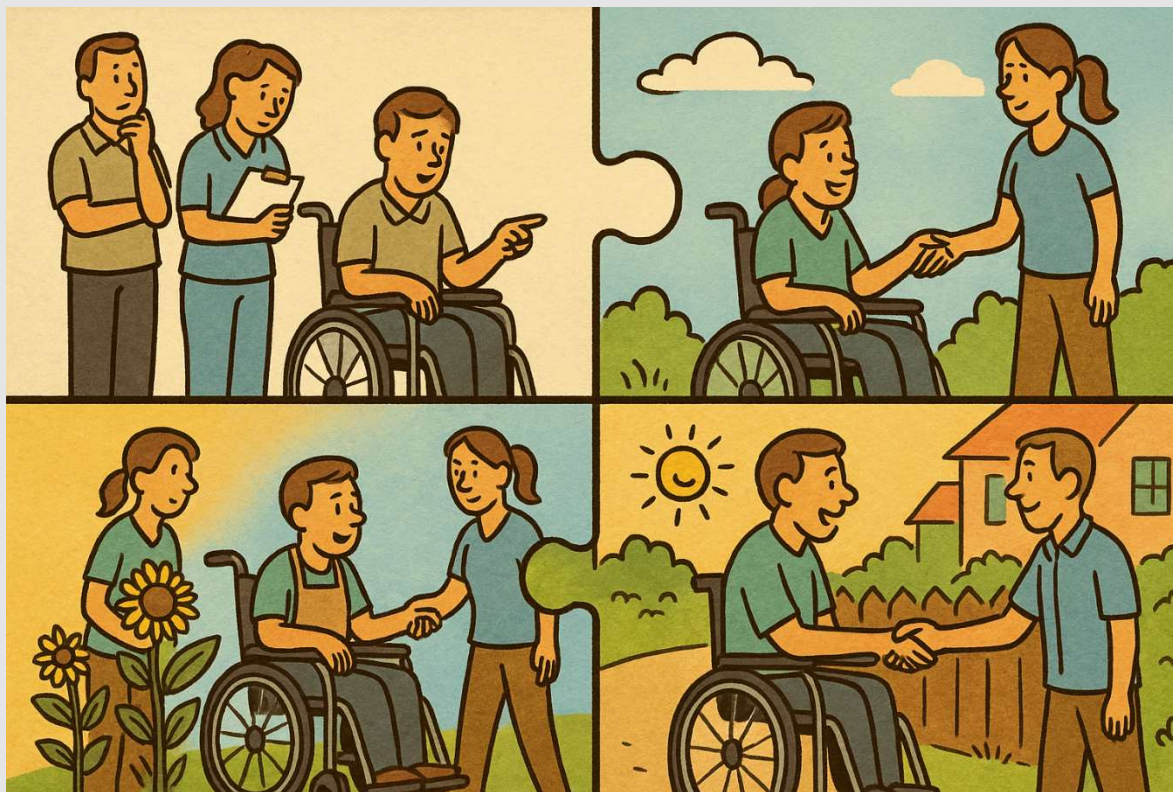
Ze zkušeností organizací po transformaci nevznikly do současnosti žádné sousedské konflikty v lokalitách s novými domácnostmi. Pokud snad nějaké třenice vznikly, tak se vyřešily přirozeně, přes plot, jak to tak v životě bývá.

Problémy s komunitou zaznamenáváme dnes již jen ojediněle při plánování nových lokalit. Strach z neznámého je sice pořád veliký a někteří obyvatelé se stále brání. Tady nám však pomáhá osvěta, trpělivé vysvětlování, představování dobré praxe a doposud jen ve dvou případech jít o město dál.

Mýtus č. 5: Po přestěhování do nového bude hotovo

Transformace je zdoluhavý, náročný a namáhavý proces, který trvá několik let. Přestěhováním to však teprve celé začíná. Zároveň však přibývá pozitivních momentů, radosti klientů a neuvěřitelných pokroků, které všem dodávají energii do další práce.

Zdroj: <https://www.domovbezzamku.cz/blog/sedm-mytu-transformace-versus-praxe-domova-bez-zamku/>

Podpora transformace se zohledněním problematiky osob s poruchami autistického spektra v Kraji Vysočina

Projekt ve svých klíčových aktivitách č. 1 – 5 podporuje příspěvkové organizace v různých fázích procesu transformace:

KA1: Podpora procesu transformace, resp. deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb

- *audity ústavních prvků, klientské audity*
- *sdílení dobré i špatné praxe včetně tvorby sborníku s fotodokumentací*
- *podpora case managementu*

KA2: Zvyšování odbornosti zaměstnanců zapojených organizací

- *vzdělávání zaměstnanců na míru dle potřeb*
- *stáže*
- *supervize*

KA 3: Manuál transformace ve finančních souvislostech

Vytvoření modelu řízení a hospodaření sociálních služeb pro zařízení v různých fázích procesu transformace:

- *tvorba nákladového a personálního modelu domácnosti s ohledem na kvalitu života a náročnosti péče o klienta*
- *predikce budoucích trendů a doporučení pro zajištění udržitelnosti financování sociálních služeb včetně srovnání jednotlivých organizací/sociálních služeb/domácností dle stanovených ukazatelů*

KA 4: Analýza potřebnosti podpory samostatného bydlení

Analýza a návrh krajské sítě služby podpora samostatného bydlení v návaznosti na posun klientů z komunitních domácností do vlastního bydlení za pomoci terénních služeb.

KA 5: Metodika ambulantních a terénních sociálních služeb

*Tvorba metodiky optimálního nastavení **služby sociální rehabilitace** s cílem:*

- **prevence umístování osob s postižením do pobytových služeb a ústavních zařízení**
- **prevence sociální izolace osob s postižením v původní rodině**
- **prevence vyhoření pečujících osob, které se starají o osoby s mentálním a kombinovaným postižením**
- **predikce počtu budoucích klientů z domácího prostředí**

V průběhu realizace projektu byly identifikovány další oblasti, které je třeba dále řešit:

- *prostupnost služeb při zvyšujících se kompetencích klientů*
- *prostupnost služeb pro klienty se zhoršujícím se zdravotním stavem*
- *potřeba metodické podpory posilování komunitního charakteru služeb, při řešení témat sexuality, specifík péče o děti, nastavování hranic ...*
- *expertní podpora organizací v oblasti řízení změny a strategického plánování*
- *vytvoření modelu koordinace a spolupráce mezi oblastí sociální, školstvím a zdravotnictvím pro rodiny s dětmi a mladými dospělými s chováním náročným na péči*

Děkuji za pozornost

